

Jak zwiększyć szansę na pozyskanie wsparcia na termomodernizację szkół i przedszkoli

Od 30 września samorządy będą mogły składać wnioski w naborze z KPO, w którym **do wzięcia jest 1,3 mld zł w formie dotacji na docieplenie placówek oświatowych oraz wymianę w nich źródeł ciepła**. Zapowiada się ostra rywalizacja

Joanna Pięńczykowska
joanna.pienczykowska@infor.pl

Nabór będzie prowadził Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pieniądze pochodzą z Programu Priorytetowego Krajowego Planu Odbudowy B1.1.3 „Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół”. Wsparcie jest przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego, ma formę dotacji. Z pieniędzy tych samorządy będą mogły sfinansować inwestycje polegające na poprawie efektywności energetycznej budynków szkół i przedszkoli, wymianie lub modernizacji źródeł ciepła do ich zasilania, zastąpieniu wysokoemisyjnych źródeł ciepła bardziej ekologicznymi alternatywami. **[ramka 1]**

Postawiono przy tym na kompleksowość projektów, zakładając wykorzystanie dotacji nie tylko na infrastrukturę (wymianę źródeł ciepła, docieplenie ścian czy montaż OZE, modernizację stolarki drzwiowej okiennej), lecz także na działania miękkie – edukacyjne, promujące wśród dzieci i młodzieży aktywność fizyczną na świeżym powietrzu czy podnoszące świadomość zmian klimatycznych i uczące racjonalnego zużycia energii – podkreśla Małgorzata Okularczyk-Okoń, prezes zarządu Collect Consulting SA.

Ile można dostać

Łączna pula przeznaczona na termomodernizację placówek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży to 1,3 mld zł. Jak wynika z założeń KPO uzgodnionych z Komisją Europejską, zmodernizowanych ma być dzięki temu co najmniej 250 budynków szkół lub przedszkoli oraz musi zostać wymienionych co najmniej 70 przestarzałych źródeł ciepła.

Ogłoszony nabór jest niezwykle atrakcyjny dla samorządów – zważywszy, że w przeciwieństwie do wielu innych programów z KPO jest to bezwrotna dotacja, a nie pożyczka. I na dodatek wsparcie wynosi do 100 proc. kosztów kwalifikowalnych. Dobrą wiadomością dla wielu JST jest również to, że za kwalifikowane mogą być uznane koszty poniesione od 1 lutego 2020 r. do 30 czerwca br. Choć i tutaj czeka na niektóre JST małe rozczarowanie: wsparcie mogą dostać tylko inwestycje trwające lub jeszcze nie rozpoczęte. Jak bowiem wynika z regulaminu – „dofinansowanie nie będzie udzielone na przedsięwzięcie zakończone przed dniem złożenia wniosku”.

Jak mówiła podczas ogłoszenia terminu naboru minister edukacji Barbara Nowacka, samorządy, które skorzystają z programu, będą mogły środki zaszczerzone dzięki termomodernizacji szkół przeznaczyć m.in. na poprawę jakości kształcenia.

Projektę czekają w szufladach

Zdaniem ekspertów i przedstawicieli NFOŚiGW, który prowadzi nabór, zainteresowanie samorządów będzie duże. – Wiele miast i gmin ma już w szufladach przygotowane projekty i tylko czeka na uruchomienie naboru – mówi Magdalena Skłodowska, rzeczniczka prasowa NFOŚiGW.

Dlatego ze złożeniem wniosku nie ma co zwlekać – najlepiej zrobić to już na początku trwania naboru. Zdaniem niektórych ekspertów pieniądze wyczerpią się w bardzo krótkim czasie. – Ten nabór można podsumować krótko: liczy się czas! I szybkie łącze internetowe – mówi Małgorzata Okularczyk-Okoń. I dodaje, że de facto o pozyskaniu dofinansowania decydować będzie kolejność złożonych wniosków. – Z regulaminu wynika, że jeśli wniosek będzie spełniał kryteria, to zostanie zakwalifikowany pozytywnie. Wyczytać to można z załącznika nr 1 do regulaminu naboru programu: sta-

nowi on, że wszystkie kryteria, zarówno horyzontalne, jak i szczegółowe, oceniane będą zero-jedynkowo: spełnia/nie spełnia. Aby przedsięwzięcie uzyskało pozytywną ocenę, musi spełniać wszystkie kryteria, które podzielone są na kryteria dostępu, horyzontalne i szczegółowe. A tych kryteriów jest 28. Jeżeli więc każdy wniosek spełnić musi każde z nich, to warunkiem otrzymania wsparcia będzie zmieszczenie się w okienku naborowym i techniczne złożenie projektu w aplikacji WOD2021. Jeżeli tylko serwery wytrzymają, to nabór może się skończyć już pierwszego dnia, mimo olbrzymiego budżetu – przewiduje Małgorzata Okularczyk-Okoń.

Shansę na pozyskanie wsparcia zmniejsza również brak górnego limitu wielkości pojedynczego wniosku składanego przez samorząd.

Atrakcyjność nieco zmniejsza to, że VAT niestety nie jest kosztem kwalifikowanym. – Dla niektórych samorządów poważną barierą może być zatem finansowanie przedsięwzięcia. Mimo że KPO pokrywa 100 proc. kosztów kwalifikowanych inwestycji, to katalog kosztów nie zawiera podatku VAT (to odróżnia KPO od pozostałych funduszy unijnych). Samorządy muszą zatem zabezpieczyć środki na pokrycie co najmniej 8 proc. podatku, co dla wielu będzie stanowić kwotę niebagatelną. Sprawa będzie się dodatkowo komplikować, jeżeli wskaźnik użytkowania infrastruktury do celów gospodarczych będzie większy niż 20 proc. jej wydajności. Wtedy poziom dofinansowania będzie obniżany proporcjonalnie do przekroczenia limitu – mówi Małgorzata Okularczyk-Okoń.

O co trzeba zadbać wcześniej

Jedno jest zatem pewne: samorzady zainteresowane dotacją powinny przygotować przed złożeniem wniosku komplet załączników. – Kluczowa, po sprawności składania wniosków, wydaje się gotowość do rozpoczęcia inwestycji i posiadanie wszelkiej dokumentacji wymaganej przez regulamin. Przede wszystkim konieczne jest posiadanie już przy składaniu wniosku audytu ex ante, ekspertyzy ornitologicznej oraz chiropterologicznej – mówi Małgorzata Okularczyk-Okoń. Niektóre wymagania – jak chociażby audyty i ekspertyzy – mogą stać się barierami dla tych samorządów, które dopiero teraz zechcą przystąpić do składania wniosków.

► **Audyt energetyczny.** Zgodnie z regulaminem dofinansowanie będą mogły otrzymać tylko te inwestycje, dla których sporządzono audyty. Zakres modernizacji energetycznej budynków musi wynikać z tych audytów. Przy składaniu wniosku konieczne będzie również przedstawienie audytu ex ante (czyli sporządzonego z góry) – zawierającego podsumowanie wyników obliczeń przeprowadzonych w audytach energetycznych wykonane dla wszystkich obiektów objętych projektem (według wzoru zawartego w załączniku nr 6 do regulaminu naboru).

► **Ekspertyza ornitologiczna.** Jest jednym z podstawowych dokumentów wymaganych do przeprowadzania prac remontowo-budowlanych, w tym termomodernizacyjnych. Ma ocenić, czy prace będą prowadzone bez zagrożenia dla życia ptaków oraz czy zachowane będą ich siedliska. Trzeba przedłożyć ją przy składaniu wniosku lub złożyć oświadczenie o dostarczeniu tej ekspertyzy przed rozpoczęciem prac termomodernizacyjnych.

► **Ekspertyza chiropterologiczna.** To analogiczny do ekspertyzy ornitologicznej obowiązkowy dokument mający na celu ochronę gatunkową nietoperzy.

► **Odpowiedni poziom redukcji zapotrzebowania na energię.** Audyt energetyczny planowanej inwestycji musi wykazać, że po przeprowadzeniu inwestycji osiągnięta zostanie łączna redukcja

Ramka 1

Na co można wydać

- Do kosztów kwalifikowanych zgodnie z regulaminem zaliczane będą m.in.:
- ocieplenie ścian zewnętrznych i usuwanie z nich wilgoci oraz przyczyn jej powstawania, ocieplanie ścian wewnętrznych, stropów i stropodachów;
  - wymiana lub modernizacja okien i drzwi zewnętrznych;
  - wymiana źródeł światła na źródła wysokowydajne (np. żarówek na świetlóówki), wymiana opraw; wymiana i montaż tablic rozdzielczych, zastosowanie i montaż układów automatyki sterowniczej, w tym zastosowanie systemów zarządzania energią;
  - przełożenie (wymiana) instalacji elektrycznej;
  - przebudowa lub modernizacja systemów grzewczych (m.in. instalacji centralnego ogrzewania, podłączenie bardziej efektywnego energetycznie i ekologicznie źródła ciepła, remont pomieszczeń z tym związanych);
  - montaż lub modernizacja instalacji wentylacji i klimatyzacji;
  - modernizacja instalacji ciepłej wody użytkowej (m.in. wymiana rurociągów i izolacji; wyposażenie instalacji w system cyrkulacji, zastosowanie sterowania czasowego instalacji cyrkulacyjnej);
  - pozostałe prace związane z modernizacją/wymianą źródła energii (w tym m.in.: okładziny ceramiczne i malowanie pomieszczeń źródła ciepła; przegrody okienne w pomieszczeniach źródła ciepła; instalacje elektryczne; instalacje wentylacyjne; instalacje kanalizacyjne; instalacje przeciwpożarowe; place składowe na paliwo, w tym pomieszczenia zbiorników na paliwo; instalacja załadownicza paliwa i niezbędny sprzęt wyładowniczo-załadowniczy paliwa; modernizacja lub wymiana instalacji i armatury hydraulicznej; instalacja uzdatniania wody; zastosowanie lub wymiana układów automatycznego sterowania pracą instalacji; zastosowanie grzewczych wymienników ciepła; wykonanie dolnego źródła ciepła wraz z pracami odtworzeniowymi; zakup i montaż urządzeń do magazynowania ciepła i energii elektrycznej);
  - koszty związane z nadzorem inwestorskim.

© P

Ramka 2

Warto wcześniej założyć konto

Wnioski należy składać w postaci elektronicznej (złożone w innej formie będą odrzucane) za pośrednictwem aplikacji WOD2021 (CST2021), która działa pod adresem: <https://wod.cst2021.gov.pl>. Nabór rozpocznie się 30 września 2024 r. o 7:30 i potrwa do 30 grudnia 2024 r. do 15:00 (o ile wcześniej nie zostaną wyczerpane środki).

Instrukcja wypełniania wniosku jest dostępna na stronie: <https://www.gov.pl/web/nfosisgw/nabor-y-wnioskow-kpo-nfosisgw>.

Żeby rozpocząć pracę w systemie teleinformatycznym naboru wniosków, trzeba mieć konto. Aby ułatwić sobie zadanie, warto założyć je wcześniej. Należy też wiedzieć, że w przypadku odrzucenia wniosku w wyniku oceny według kryteriów dostępu, horyzontalnych lub szczegółowych wnioskodawca może się zwrócić w formie pisemnej albo w formie elektronicznej lub w postaci elektronicznej opatrzonej kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym lub podpisem osobistym o powtórnej ocenę wniosku, w terminie nie dłuższym niż pięć dni roboczych od daty otrzymania pisma informującego o odrzuceniu wniosku. © P

Zapotrzebowania na energię pierwotną

budynków na poziomie minimum 30 proc. w stosunku do stanu istniejącego oraz uzyskana zostanie redukcja zapotrzebowania na energię końcową na poziomie co najmniej 25 proc. w stosunku do stanu istniejącego. W przeciwnym razie wniosek będzie odrzucony.

► **Odpowiedni wskaźnik racjonalności.** Nie określono kwotowo górnego limitu wsparcia, o które beneficjent może wystąpić we wniosku. Jednak projekt nie może być nieracjonalny kosztowo. Dlatego wprowadzono wskaźnik racjonalności, czyli w uproszczeniu: dopuszczalny koszt inwestycji w przeliczeniu na metr kwadratowy powierzchni o regulowanej temperaturze powietrza modernizowanej dzięki inwestycji. Określono go na poziomie 1400 zł za mkw. A zatem samorządy muszą zadbać, by wybrać do wniosków obiekty, które spełniają te wymogi. – Przy przeciętnej wielkości budynku szkoły między 2000 a 4000 mkw. (powierzchni o regulowanej temperaturze) koszty kwalifikowane nie powinny zasadniczo przekroczyć 2,8 mln zł – wylicza Małgorzata Okularczyk-Okoń.

Na co jeszcze zwrócić uwagę

Wypełniając wniosek, samorządy powinny ponadto zwrócić uwagę na kilka spraw.

► **Odpowiednia nazwa i opis.** Wniosek należy wypełnić w aplikacji WOD2021, w języku polskim (należy unikać słów w innych językach). **[ramka 2]** Trzeba zwrócić uwagę na tytuł projektu i jego opis –

powinien jasno obrazować zakres projektu oraz identyfikować lokalizację i etapy realizacji projektu.

► **Załączniki.** Do wypełnionego wniosku wnioskodawca powinien załączyć odpowiednie załączniki. Ich lista została określona w załączniku nr 3 do regulaminu.

► **Działania promocyjne.** Wymagane jest przeprowadzenie działań edukacyjnych, prozdrowotnych oraz mających na celu podnoszenie świadomości użytkowników budynku w zakresie poprawy jakości powietrza i przeciwdziałania trendom zmian klimatycznych oraz wykorzystania OZE. Przeznaczyć na to trzeba maksymalnie do 10 proc. kosztów kwalifikowanych projektu.

► **Inwestycja nie może szkodzić środowisku.** Jednym z wymaganych załączników – podobnie jak przy pozostałych programach z KPO – jest oświadczenie o zgodności z zasadą „niewyrządzania znaczącej szkody środowisku” (ang. do no significant harm, zasada DNSH).

► **Napięte terminy.** Samorządy muszą zwrócić uwagę na to, że czas, jaki będą mieć na realizację projektów, jest krótki. – Zakładając, że umowy z wybranymi wnioskodawcami zostaną podpisane do końca bieżącego roku, zostanie im 18 miesięcy na realizację (do 30 czerwca 2026 r.). Pamiętać trzeba, że szkół i przedszkoli nie da się ot tak wyłączyć z użytkowania, więc gros prac modernizacyjnych trzeba będzie prowadzić w okresie wakacji i ferii zimowych – mówi Małgorzata Okularczyk-Okoń. © P